

Jarosław Kordziński

NOWOCZESNY NAUCZYCIEL – NOWOCZESNA SZKOŁA

Warszawa 2015

Nowoczesny nauczyciel – nowoczesna szkoła

Pilotaż nowego modelu wspomagania szkół i przedszkoli dobiegł końca. Sto sześćdziesiąt powiatów w Polsce przez blisko dwa lata prowadziło intensywne działania na rzecz doskonalenia zawodowego nauczycieli i rozwoju placówek oświatowych. W powiecie pyrzyckim realizowano projekt „Nowoczesny nauczyciel – nowoczesna szkoła”.

Pilotaż, prowadzony z inicjatywy Ministerstwa Edukacji Narodowej, a koordynowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, miał określić, na ile założenia nowego systemu wspomagania sprawdzą się w praktyce szkolnej. Chciano się również przyjrzeć, jak z tym nowym zadaniem radzą sobie jednostki odpowiedzialne za wspieranie szkół w rozwoju. Zgodnie z wypracowanym modelem wspomaganie szkół od 2016 roku będzie zadaniem placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych.

Powiaty prowadziły działania skierowane do szkół i nauczycieli. Jedno z nich zakładało współpracę szkoły z zewnętrznym specjalistą pilotażu, zwanym szkolnym organizatorem ds. rozwoju edukacji (SORE). Efektem tej współpracy była realizacja rocznego planu wspomaganiu szkoły, który obejmował następujące etapy pracy:

- przeprowadzenie w placówce objętej wspomaganiem diagnozy jej potrzeb rozwojowych;
- ustalenie wspólnie z dyrektcją i radą pedagogiczną sposobów działania prowadzących do zaspokojenia potrzeb danego przedszkola, szkoły czy placówki;
- zaplanowanie form wspomagania oraz ich realizacja;
- wspólna ocena efektów i opracowanie wniosków z realizacji zaplanowanych form wspomagania.

Drugim zadaniem, które postawiono przed powiatami, była organizacja sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli i dyrektorów szkół.

Organizacja wspomagania w powiecie pyrzyckim

W powiecie pyrzyckim realizację wspomagania powierzono Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Za organizację całego procesu była odpowiedzialna dykcja poradni. Powołano zespół zarządzający, w skład którego weszli: koordynator, asystent, pracownik administracyjno-finansowy, dyrektor PPP oraz księgowa. Ustalono, że decyzje związane z projektem podejmowane będą przez dykcję poradni na podstawie opinii zespołu zarządzającego. W drodze przetargu nieograniczonego w szkole wyłoniono szkolnego organizatora ds. rozwoju edukacji i czterech koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia.

W związku z tym, że realizacja projektu miała się odbywać na terenie całego powiatu, konieczne było wypracowanie lokalnego modelu działania. Rozpoczęto od spotkań z wójtami

i burmistrzami miast i gmin. W ich efekcie władarze wszystkich jednostek samorządu terytorialnego podpisali list intencyjny. Za priorytet uznano:

- poprawę spójności programów doskonalenia nauczycieli z potrzebami szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie rocznych planów wspomagania;
- wzrost kompetencji dyrektorów szkół i przedszkoli w zakresie przeprowadzenia diagnozy potrzeb placówek w obszarze doskonalenia nauczycieli i zastosowania wniosków z przeprowadzonej oceny procesu doskonalenia;
- podniesienie jakości współpracy dyrektorów szkół i przedszkoli i nauczycieli w powiecie pyrzyckim poprzez realizację czterech sieci współpracy i samokształcenia;
- poprawę zdolności do planowania, projektowania i monitorowania procesu doskonalenia nauczycieli w powiecie pyrzyckim poprzez opracowanie rocznych planów wspomagania.

W efekcie wspomaganiem objęto wszystkie placówki w powiecie, czyli 25 szkół i 6 przedszkoli. W ramach projektu zrealizowano w sumie 62 oferty doskonalenia oraz zorganizowano 4 sieci współpracy i samokształcenia, w których łącznie wzięło udział 494 nauczycieli.

Diagnoza pracy szkół

Pierwszym krokiem w projekcie była diagnoza potrzeb rozwojowych poszczególnych szkół i przedszkoli. Zespół projektowy opracował kwestionariusz wywiadu, który później wykorzystano podczas rozmów z dyrektorami szkół i przedszkoli, pedagogami, liderami wewnętrznego doskonalenia nauczycieli oraz przedstawicielami rady rodziców. Spotkania SORE z radami pedagogicznymi miały na celu wyłonienie obszarów wsparcia dla każdej placówki – wyznaczenie kierunku oczekiwanej zmiany. SORE zorganizowali warsztaty diagnostyczno-rozwojowe, podczas których przeprowadzono szczegółową analizę potrzeb oraz doprecyzowywano najważniejsze dla danej placówki cele, możliwe do osiągnięcia.

Realizacja zaplanowanych działań

Po sformułowaniu celów oraz zaplanowaniu zadań przystąpiono do poszukiwania ekspertów, którzy mogliby pomóc placówkom je osiągnąć. Wyłonieni eksperci ustalili wspólnie z SORE, co ma być efektem ich pracy oraz określili wskaźniki zakładanych rezultatów. Był to bardzo ważny element projektowania wsparcia dla szkół. Diagnoza pracy szkoły polegała na rozmowie z dyrekcją i radą pedagogiczną na temat potrzeb szkoły i nauczycieli. Praca w czasie warsztatów diagnostyczno-rozwojowych pozwoliła lepiej przyjrzeć się szkole, na przykład wynikom ewaluacji wewnętrznej czy zewnętrznej, wynikom egzaminów zewnętrznych. Dzięki temu można było sformułować konkretne rezultaty, które miały zagwarantować korzystne zmiany w danej placówce. Następnie nauczyciele we współpracy z SORE oraz ekspertami-specjalistami w danej dziedzinie zaplanowali, w jaki sposób będą mogli je osiągnąć (brano pod uwagę przede wszystkim szkolenia, warsztaty i wykłady).

W powiecie pyrzyckim przeprowadzono 1860 godzin szkoleń. Oprócz tego nauczyciele mogli także skorzystać z konsultacji SORE i ekspertów. Ich celem było stworzenie nauczycielom

warunków do bezpiecznego i prawidłowego doskonalenia warsztatu pracy, który rozwijano w czasie szkoleń. Okazało się, że indywidualne konsultacje oraz bliska współpraca z „opiekunami” były jednymi z bardziej wartościowych form pracy.

Sieci współpracy i samokształcenia

Drugim elementem nowego systemu wspomagania szkół były sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli i dyrektorów szkół. Przeprowadzona diagnoza potwierdziła potrzebę powołania sieci, które zajęłyby się następującymi tematami:

- pozapedagogiczne obowiązki dyrektora,
- dostosowanie form i metod pracy szkoły i przedszkola do wymagań ucznia i dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- praca z uczniem młodszym – jak skutecznie i efektywnie pracować w grupie sześciu- i siedmiolatków,
- praca z dzieckiem i uczniem trudnym wychowawczo i jego otoczeniem.

Sieć dotycząca pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zrzeszała nauczycieli z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. Jak podkreśla koordynatorka sieci, głównym jej celem było zbudowanie i poszerzenie kompetencji niezbędnych do efektywnej pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Organizując pracę, zadbano przede wszystkim o właściwy dobór ekspertów oraz wykorzystanie platformy internetowej. Przy wyborze ekspertów kierowano się ich kompetencjami – to dzięki ekspertom nauczyciele mogli poznać praktyczne rozwiązania. Podczas spotkań omówiono m.in. następujące zagadnienia: *praca z dzieckiem, praca z uczniem z autyzmem, z Zespołem Aspergera oraz ADHD*. Platformę traktowano jako narzędzie wspierające we wprowadzaniu zmian. Na początku koordynatorka korzystała ze swoich osobistych doświadczeń i publikowała opracowane przez siebie materiały, które nauczyciele mogli później wykorzystać w swojej pracy. Wkrótce jednak pojawiły się kolejne materiały i forum obsługujące sieć zaczęło żyć. Na platformie zamieszczano też materiały przekazane przez eksperta. Publikacje stały się dla nauczycieli dobrym pretekstem do komentarzy i opisywania własnych doświadczeń. Zainteresowani zamieszczali też bibliografię oraz netografię (biblioteka odnośników do stron www) oraz polecali innym wartościową literaturę.

Rezultaty prowadzonych działań

Udział w pilotażu, zdaniem dyrektor poradni Teresy Mamos, pozwolił pracownikom palcówki przygotować się do nowych zadań związanych ze wspomaganiem szkół. Opracowano procedury niezbędne w szkołach do prowadzenia diagnozy potrzeb, jak również wsparcia działań rozwojowych. Przygotowano narzędzia takie, jak: arkusze wywiadów z dyrektorem, pedagogiem, liderem WDN. Pracownicy nabyli kompetencje w konstruowaniu rocznych planów wspomagania (RPW) oraz powiatowego programu wspomagania (PPW). Dyrekcja poradni w Pyrzycach zamierza w przyszłości wykorzystać wszystkie te metody i narzędzia, a także korzystać z doświadczeń w pracy z radami pedagogicznymi.

Co dalej?

Planując dalsze działania, poradnia zamierza podjąć następujące działania:

- prowadzić w zainteresowanych szkołach diagnozę potrzeb,
- prowadzić w ramach posiadanych kompetencji warsztaty zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami placówek,
- organizować sieci współpracy i samokształcenia,
- pomagać szkołom w pozyskiwaniu i współpracy z ekspertami-specjalistami.

Aby móc efektywnie wypełniać swoje zadania, poradnia potrzebuje:

- większej liczby zatrudnionych osób,
- doprecyzowania kwestii finansowania nowych zadań,
- ustalenia, w jaki sposób i kiedy szkoły czy przedszkola powinny mieć organizowane wsparcie zewnętrzne,
- uzgodnienia zasad współpracy z zewnętrznymi ekspertami.

Tekst powstał przy współpracy **Teresy Mamos**,
dyrektorki Poradni Psychologiczno-pedagogicznej w Pырzycach

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl